

Vänsterpartiets förslag till landstingsplan och budget för 2016 – 2018

VÄLFÄRDEN MÅSTE FÅ KOSTA!

Vänsterpartiet gick till val på att stoppa de stora besparingarna på Akademiska sjukhuset, att tillföra mer pengar till vården för att korta värdköerna och för att återinföra ett stadskort i Uppsala. Vi fick ett ökat stöd för vår politik, vi ökade från fyra till sex mandat i landstingsfullmäktige och bidrog därmed starkt till att en ny politisk majoritet kunde bildas. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet bildade majoritet och befäste detta i en gemensam överenskommelse. En kompromiss med givande och tagande men med möjligheter till en ny och bättre politik. Vänsterpartiet har försökt värna den överenskommelse som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet träffade efter valet men inte fått gehör. Vi ser i dagsläget inga möjligheter att komma överens om en gemensam budget annat än att vi måste överge för oss viktiga frågor. Vi lägger därför en egen budget som bygger på den politik vi gick till val på; en politik för mer vård, kortare värdköer, balans mellan uppdrag och ekonomi och för en fortsatt satsning på kollektivtrafiken. Vi gör också det som vi alltid gjort, vi finansierar vår politik långsiktigt.

Ekonomisk utmaning – kräver politiskt mod

Här liksom i övriga landsting behövs en kraftig upprustning och förnyelse av sjukhus och andra vårdbyggnader, som ofta är planerade i slutet av 60-talet eller 70-talet. Ibland är lokalerna dåligt underhållna genom åren men främst är de inte byggda för dagens, och ännu mindre för morgondagens, hälso- och sjukvård. De planerade om- och nybyggnationerna på Akademiska sjukhuset, men även på lasarettet i Enköping, är nödvändiga för att kunna bedriva en modern och ändamålsenlig vård och samtidigt säkerställa en god arbetsmiljö. Investeringskostnaderna för Framtidens Akademiska sjukhus beräknas till 5,2 miljarder och sedan finns byggprojekt som ligger utanför det stora projektet. De ökade driftskostnaderna har tidigt beräknats till ca 500 mkr per år till år 2021-2022. Däremot har det tidigare inte varit tydligt hur det faktiskt påverkar landstingets totala ekonomi genom åren. Nu ser vi detta, och som tillsammans med ökade pensionskostnader, innebär en kraftig kostnadsökning från och med 2018 och framåt. Det är rimligt att nya och bättre lokaler ska bekostas av tillkommande medel och inte täckas av stora besparingar. Helst bör det ske genom höjda statliga bidrag men i brist på sådana återstår bara kraftigt höjda avgifter för patienter och resenärer eller en höjd landstingsskatt. För Vänsterpartiet är det självklart att vi solidariskt genom landstingsskatten betalar för nödvändiga upprustningar och dessutom säkerställer att vi kan bedriva tillräckligt med hälso- och sjukvård. Det är ett stort åtagande som kräver politiskt mod.

Utan skatthöjning 2016 kommer landstinget inte att klara ett överskott vare sig 2016 eller 2017. Den föreslagna skatthöjningen på 55 öre räcker för 2016 och 2017 och kan även inrymma en del av de nödvändiga satsningarna som måste till. Däremot räcker den inte 2018 och tittar man på 2019 riskeras ett kraftigt underskott. Vänsterpartiet bedömer, och lägger in i plan, en skatthöjning även 2018 på 20 öre. Det är tveksamt om 20 öre räcker och behovet kan visa sig större om inte statsbidragen ökar, skatteintäkterna blir bättre än prognos eller att pensionskostnaderna inte ökar så mycket som beräknats.

Uppräkning i landstinget – ska täcka normala kostnadsökningar

De demografiska förutsättningarna för planperioden är en befolkningsökning på ca 3,5 procent fram till år 2019 och att andelen äldre ökar starkt. I åldern 65 – 80 år med 9 procent och i åldern 81 – 100 år med 7,6 procent. Detta innebär att hälso- och sjukvården kommer att ställas inför ett fortsatt ökande vårdbehov. Den årliga demografiuppräkningsmetoden är ett sätt att kompensera för den demografiska förändringen. Den föreslagna hanteringen av demografipengarna är inte godtagbar. Vänsterpartiet anser att det är bättre att lägga ut demografipengarna direkt till hälso- och sjukvårdsverksamheterna, totalt 79 mkr för 2016 varav Akademiska sjukhuset får ett tillskott med 50 mkr.

Vänsterpartiet finansierar på annat sätt de 42 mkr som enligt förslag till LPB ska betalas av demografipengar, vilket påverkar resultatet.

I övrigt ska uppräkning ske enligt SKLs beräknade LPIK för hela planperioden.

Effektiviseringar – för att använda pengarna rätt

Landstingets verksamheter ska ständigt eftersträva hög effektivitet. Det handlar om att göra rätt saker i rätt tid på rätt nivå och med rätt kompetens. Under förutsättning att uppdraget och den ekonomiska ersättningen för uppdraget balanserar kan det vara bra att tydliggöra ett realistiskt effektiviseringskrav. För hälso- och sjukvården ska effektiviseringar bidra till en ökad vårdproduktion för att öka tillgängligheten och minska väntetiderna, inte att i första hand bidra till att klara landstingets totala ekonomi. Därför anser Vänsterpartiet att de föreslagna effektiviseringsmålen under planperioden inom hälso- och sjukvården ska hanteras av ansvarig styrelse så att frigjorda resurser används till ökad vårdproduktion på rätt vårdnivå eller andra strukturella förändringar. Det innebär en nivåhöjning av hälso- och sjukvårdens anslag med 63 mkr 2016, 81 mkr 2017 och 83 mkr 2018.

Hälso- och sjukvården – mer vård och på rätt nivå

Akademiska sjukhuset gick förra året med 346 mkr i underskott men fick 248 mkr i ökat anslag utöver uppräkning för 2015. Sjukhuset får själva hantera de resterande 100 miljonerna samt ytterligare 100 miljoner för att klara ett nollresultat för 2015. Sjukhuset har handlingsplaner för att hålla sin budget men är starkt beroende av intäkterna från riks- och regionvård vilket i sin tur är beroende av tillgång på kompetent personal. Med Vänsterpartiets förslag om full demografiuppräkning tillförs sjukhuset ca 50 mkr. Vänsterpartiets uppfattning är vidare att sjukhuset inte ska behöva gå in i 2016 med en ingående obalans. Vid årsskiftet försvinner den nuvarande modellen med ackumulerade över-/underskott och avlöses av ett nytt regelverk som dock inte innebär mer pengar för t ex Akademiska.

Vänsterpartiet instämmer i stort i de inriktningar för hälso- och sjukvården som finns i föreslagen plan och budget. Det har startats flera större utredningar som syftar till strukturella

förändringar för bättre vård på rätt nivå. Närvårdskonceptet bör genom samarbete med länets kommuner, innebära att mer görs nära patienterna och att patientströmmen in till specialistvården kan begränsas. Det innebär i sin tur att andra patienter får ökad tillgång till specialistvården och köerna kan kortas, det vill säga att för samma pengar kan ett större vårdbehov tillgodoses. Satsningarna behöver göras nu. Det handlar förutom närvård också om rehabiliteringen i länet, handlingsplan mot psykisk ohälsa och förändrat uppdrag och ersättningssystem för primärvården. Vad dessa satsningar kommer att kosta är i dagsläget svårt att bedöma men ryms troligen med Vänsterpartiets budgetförslag inom resultatet för planens tre år.

Förutom effektiviseringar som ger mer vård för pengarna behövs ändå tillskott för ännu mer vård för att väntetiderna i vården ska kunna kortas och antalet väntande minska.

Personalen – något att satsa på

Personal- och kompetensförsörjningen kommer att vara en nyckelfråga de kommande åren. Arbetsmiljö och arbetstider behöver ses över och det kan komma att behövas tillskott för att skapa rimliga förhållanden. Den löneöversyn som nyligen genomförts behöver analyseras och lönebildens granskas. Även här kan det behövas tillskott för att justera lönebildens till ett önskat läge, inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv. Anställningar behöver göras tryggare, otrygga visstidsanställningar ska helst inte finnas och de många som idag går på timmar ska erbjudas fastare anställningar. För att minska antalet osäkra visstadsvikariat eller timanställningar, samt för förbättra sommarsituationen, behöver troligen grundbemanningen öka. Vänsterpartiet kommer att bevaka och också föreslå att nödvändiga personalsatsningar görs.

Kollektivtrafiken – enkelt och billigt

Den reform med ett enhetligt länskort som genomfördes 1 april 2014 innebar en kraftig sänkning av priset för de dyraste periodkortet, från 1580 resp 1260 kr till 790 kr, en sänkning som helt bekostades av en höjning för de som tidigare använt stadskortet, från 525 kr till 790. Vänsterpartiet motsatte sig att resande i Uppsala skulle få finansiera sänkningen i övriga länet och ansåg att det istället skulle tillföras motsvarande medel till kollektivtrafikförvaltningen så att stadskortet skulle kunna behållas. Vi kan nu konstatera att effekten av den kraftiga sänkningen för de med högsta kostnaderna inte inneburit ett ökat resande eller ökat köp av periodkort. Med detta i åtanke återkommer Vänsterpartiet med det ursprungliga förslaget att återinföra ett stadskort eller snarare ett periodkort för en utökad zon 1 som omfattar kransorterna runt Uppsala. Skälen för förslaget är i huvudsak två; sociala och miljömässiga. En stad i Uppsalas storlek har ett inre liv och utbyte av aktiviteter som många har svårt att delta i eftersom det ändå kräver flera resor med kollektivtrafiken. Skola, arbete, vänner, fritidsaktiviteter, med mera finns inte bara i närområdet. Avstånden i Uppsala är trots allt betydande och det är viktigt att alla känner att de har tillgång till hela staden på rimliga villkor. Staden växer och många söker boende i stadens närhet, i kringliggande orter, på grund av bostadsbrist. Dessa orter har idag två zoners taxa för enkelresor vilket gör att många tycker det är mer prisvärt att ta bilen in till centrum både för dagliga resor men också för handel och nöjen. Vänsterpartiet anser att det är i en utökad zon 1 med närliggande tätorter som de största miljövinsterna finns att hämta genom att fler övergår till kollektivresande istället för bil. Dels halveras priset för enkelresor men dels genom att införa ett periodkort för zon 1 för 500 kr kommer fler att kunna ha det kollektiva resande som förstahands alternativ. Vänsterpartiets förslag på ett periodkort för zon 1 för 500 kr innebär 20-25 mkr i intäktsbortfall.

Taxor och egenavgifter – solidarisk finansiering bättre

Vänsterpartiet ser med oro på att patientavgifter, egenavgifter och taxor i kollektivtrafiken kan komma att höjas för att undvika skattehöjningar. Det skulle betyda att de som mest behöver landstingets insatser själva ska betala mer medan vi andra slipper ta vårt ansvar för den gemensamma välfärden. Avgifter beslutas först i november men för Vänsterpartiet är det en principiell fråga om solidaritet att vi tillsammans tar ett ansvar för att värna och utöka välfärden.

Avvikelser från S och MP-budget

Ändamål	Rampåverkan		Ej i plan	
	2016	2017	2018	2019
Resultat enligt S o MP-budget	365	313	81	-90
Kostnader som täcks utanför demografimedel	-42	-43	-45	-45
100 % av effektiviseringar återförs till hälso/sjukvård	-63	-81	-83	-85
Införande av periodkort zon 1 á 500 kr	-25	-25	-25	-25
Skattehöjning 2018 med 20 öre			+165	+171
Återställande negativt underskott 2014	-34			
Satsningar för mer vård på rätt nivå	?	?	?	?
Resultat	+201	+164	+93	-74

SAMMANFATTNING

Vänsterpartiets förslag till landstingsplan och budget innebär:

- mer resurser till sjukvården; 142 mkr år 2016, 161 mkr 2017 och 146 mkr 2018,
- för Akademiska innebär det ett tillskott på 87 mkr nästa år och ca 100 mkr åren därpå,
- fortfarande finns utrymme för satsningar på vården och personalen,
- Akademiska sjukhuset ska gå in i 2016 med en budget i balans,
- ett periodkort inom en utökad zon 1 för 500 kr,
- och i övrigt oförändrade taxor och avgifter.

Förslaget finansieras med en skattehöjning 2016 med 55 öre och 2018 med ytterligare 20 öre.